

BEANTWOORDING SCHRIFTELIJKE RAADSVRAGEN SV 2019, NUMMER 218

Datum	12 november 2019
Van	College B&W
Behandeld door	M.F. van Driel
Doorkiesnummer	14 030
E-mailadres	marlous.van.driel@utrecht.nl
Kenmerk	7010285
Beleidsveld	Maatschappelijke ondersteuning

Geachte leden van de raad,

Hierbij ontvangt u de beantwoording van de schriftelijke raadsragen jaargang 2019 nummer 218 van raadsleden Streefland (ChristenUnie), Podt (D66), Van der Heijden (GroenLinks) en Assen (PvdA) van 17 oktober 2019 over Huisvesting en zorg Daklozen(opvang).

De gestelde vragen zijn onderaan bijgevoegd.

Vraag 1

Wonen is een Grondrecht (artikel 22 van de Nederlandse Grondrechten) en de fracties zijn van mening dat er niemand noodgedwongen op straat zou moeten overnachten. Is het college het met ons eens dat wij op dit moment niet voldoen in onze zorgplicht?

Antwoord 1

Sinds begin augustus was er sprake van een piek in druk op onze nachtopvang, waardoor het niet lukte om alle mensen die dakloos zijn en die gebruik wilden maken van de nachtopvang een bed te bieden. Het gevolg was dat er gemiddeld per nacht 4 tot 8 mensen niet konden worden geholpen die op de wachtlijst stonden om die nacht in de opvang te slapen. Omdat wij het niet wenselijk vinden dat er rechthebbende daklozen niet in de opvang terecht kunnen en deze piek in druk op de nachtopvang al meerdere weken aanhield, hebben wij, in overleg met betrokken partijen, besloten om de Stadsbrug, een locatie van Wij 3.0, als tijdelijke extra nachtopvanglocatie te openen. Sinds de opening van deze extra locatie vanaf begin september lukt het om alle rechthebbenden die gebruik willen maken van de nachtopvang een slaapplek te bieden.

Vraag 2

In hoeverre heeft het hoge aantal daklozen die op straat slapen te maken met het feit dat zij geen regiobinding hebben en zij dus niet in Utrecht een plek kunnen krijgen, maar elders (of buiten) een slaapplek (moeten) vinden? En zo ja, wat is het standpunt van het college aangaande het effect van regiobinding?

Antwoord 2

Utrecht heeft het nieuwe landelijke Convenant Toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang getekend, waarin niet meer wordt gesproken van het begrip regiobinding en waarin is bepaald dat een burger zich overal in Nederland mag melden voor maatschappelijke opvang. Voor burgers van buiten de U-16 die zich melden voor maatschappelijke opvang, wordt contact gezocht met gemeente van herkomst om in overleg (en met evt. warme overdracht) te bepalen waar iemand het beste kan worden geholpen.

De mensen die op straat slapen zijn, voor zover wij weten, voor het overgrote deel EU-onderdanen die krachtens landelijke regelgeving geen recht op opvang hebben. Overigens wordt bij deze groep wel gekeken naar kwetsbaarheid: als verblijf om psychische of medische redenen nodig is, wordt wel opvang geboden. Hierbij is geen sprake van een relatie met 'regiobinding': daarbij gaat het om burgers die wel recht hebben op opvang. Zie hiervoor het antwoord op vraag 1.

Vraag 3

Welke maatregelen kan de wethouder op korte termijn nemen om dit tekort aan slaapplekken op te pakken zodat er met de herfst en winter voor de deur voldoende plaatsen beschikbaar zijn? En welke maatregelen ziet het college voor de lange termijn?

Antwoord 3

Met het openen van de extra nachtopvanglocatie op de Stadsbrug lukt het op dit moment om alle rechthebbenden die gebruik willen maken van de nachtopvang een slaapplek te bieden en daarmee is er, met de openstelling van deze extra locatie, geen sprake van een tekort aan slaapplekken. Voor meer aanvullende informatie, ook voor maatregelen die nodig zijn op de langere termijn, verwijzen wij u naar de [raadsbrief](#) die op 25 oktober 2019 verstuurd is.

Vraag 4

Heeft de wethouder zicht op de werkdruk bij de Sleep-Inn en de NoiZZ, waar de werklust voor een groot deel rust op de schouders van vrijwilligers? Is de werkdruk aanvaardbaar en in hoeverre kan vertrek van ervaren vrijwilligers en werknemers voorkomen worden?

Antwoord 4

Door hoge bezettingen en een zwaardere doelgroep is de werkdruk hoger bij de Sleep Inn en de NoiZ. Dit heeft er toe geleid dat wij vorig jaar extra geld beschikbaar hebben gesteld voor een extra avonddienst op de Sleep Inn en de NoiZ. Bij de Sleep Inn betekent dit dat er op dit moment 3 betaalde diensten zijn per avond en daarnaast 2 vrijwilligers en/of stagiaires aanwezig zijn. Bij de NoiZ is er nu naast de beheerders (cliënten) een betaalde kracht die hen kan ondersteunen in hun werkzaamheden.

Daarnaast geeft Stichting de Tussenvoorziening het volgende aan over hun personeelsbeleid:

"Een groot aandachtspunt in het personeelsbeleid van de Tussenvoorziening is het behouden van betaalde medewerkers en vrijwilligers. Dit geldt Tussenvoorziening breed en voor de NoiZ en Sleep Inn in het bijzonder. De Tussenvoorziening probeert daarin een aantrekkelijke werkgever te blijven door het bieden van opleidingen, bijeenkomsten voor vrijwilligers te organiseren en een goed vrijwilligersbeleid te voeren waarin onkostenvergoedingen en verzekeringen zijn geregeld. Voor de Sleep Inn/Smulhuis zijn er twee vrijwilligersondersteuners die vrijwilligers begeleiden en actief bezig zijn met werving.

Het lukt de Tussenvoorziening nog steeds om vacatures zowel voor betaalde krachten als vrijwilligers vervuld te krijgen, maar voor sommige functies zoals betaalde nachtwakers in de Sleep Inn verloopt dit moeizamer. Vertrek van vrijwilligers en werknemers kan niet ten allen tijde voorkomen worden, gezien de huidige arbeidsmarkt."

Vraag 5

Wij weten dat er veel inzet is om mensen meer in de U16-regio's te plaatsen en dat er afspraken worden gemaakt met woningcorporaties om woningen beschikbaar te stellen, maar dat gaat langzaam. Er is – daarnaast – iets creatievers nodig. Overweegt de wethouder om, zoals eerder dit jaar is gedaan voor kwetsbare Utrechters, gemeentelijk vastgoed ter beschikking te stellen aan daklozenopvang en begeleide woonvormen? Of heeft de wethouder wellicht zelf andere werkbare oplossingen?

Antwoord 5

Afgelopen juli is het plan van aanpak huisvesting en ondersteuning kwetsbare doelgroepen ondertekend door gemeente, zorgaanbieders én woningcorporaties. In dat plan staan afspraken om meer woningen voor uitstroom uit MOBW-voorzieningen te leveren. Het beschikbaar stellen van bestaande woningen door woningcorporaties is daarvoor de snelste route; deze woningen zijn immers al beschikbaar. Op basis van de afspraken worden op dit moment al meer woningen door corporaties geleverd dan eerder. Ook bij nieuwbouw maken we afspraken aan de voorkant om door middel van gemengd-woonconcepten grotere aantallen woningen beschikbaar te stellen ten behoeve van mensen uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen.

De mogelijkheid om gemeentelijk vastgoed in te zetten om tijdelijk verblijf mogelijk te maken voor kwetsbare doelgroepen wordt op dit moment onderzocht. We inventariseren daarvoor op dit moment de mogelijkheden op enkele locaties; bijvoorbeeld voor de doelgroep terugkerende gezinnen uit het buitenland, hierover heeft uw raad [een brief](#) ontvangen op 29 oktober 2019. Daarnaast treffen we op dit moment de laatste voorbereidingen voor een project aan de Maliebaan 59-61. In het gemeentelijk vastgoed op dit adres willen we, voortbordurend op de ervaringen rond woonproject Place2BU, voor de duur van maximaal vijf jaar zo'n 28 jongvolwassenen huisvesten in een tijdelijk gemengd wonen project, waaronder zo'n 8 jongeren die vanuit een kwetsbare positie uitstromen naar een zelfstandige woonplek. We hebben u hierover eerder geïnformeerd in [een raadsbrief](#) van 2 juli 2019.

Vraag 6

Ziet de wethouder mogelijkheden om weer een team veldwerkers samen te stellen, om mensen in een eerder stadium in het oog te hebben en adequate hulp te bieden?

Antwoord 6

Er is een aantal veldwerkers vanuit het Stadsteam Herstel en Jellinek actief, met name in het centrum van Utrecht. Tegelijkertijd zien we met de groei van de stad, dat veldwerk over een wijder verspreid gebied nodig is dan alleen in het centrum. Het Stadsteam Herstel is tevens op dit moment aan het verkennen om veldwerk onderdeel te maken van de werkzaamheden van alle medewerkers binnen het team. Daarnaast zijn we op dit moment de uitvraag voor hulp en ondersteuning voor daklozen per 2021 aan het voorbereiden. In het kader van deze uitvraag gaan we de komende maanden in het netwerk van de daklozenopvang ophalen wat er nodig is om daklozen op adequate manier te bereiken en ondersteunen en nemen de behoefte aan veldwerk mee in deze gesprekken. Dit landt vervolgens in de opdrachtomschrijving die medio 2020 wordt gepubliceerd.

Vraag 7

In het artikel van Trouw wordt aangegeven dat in Utrecht de terugval hoog is. Hoe hoog is de terugval precies van ex-daklozen in Utrecht, m.a.w. wat zijn de actuele cijfers (monitor dakloosheid)?

Antwoord 7

Met de 'Aanpak voorkomen terugval dakloosheid' willen gemeente en ketenpartners herhaalde dakloosheid terugdringen. In deze aanpak wordt samengewerkt met de Universiteit Utrecht, die een langlopend onderzoek uitvoert onder uitstromers uit de maatschappelijke opvang en beschermd

wonen en recent teruggevallen daklozen, waarbij vanuit cliëntperspectief aanvullende informatie verzameld wordt over het voorkomen van terugval. Doel van dit onderzoek is de aanpak gericht op het voorkomen van terugval door te ontwikkelen en daarmee herhaalde dakloosheid terug te dringen. De cijfers uit dit onderzoek (onder Utrechtse daklozen) laten zien dat 45% van de participanten aan dit onderzoek meerdere episodes van dakloosheid gekend heeft.

Vraag 8

In de praktijk vallen mensen soms tussen wal en het schip omdat door de verschillende financieringsstromen de samenwerking stagneert. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om dit probleem op te pakken?

Antwoord 8

De manier waarop wij onze hulp en ondersteuning voor Utrechters in een dakloze situatie hebben vormgegeven, is erop gericht dat betrokken partijen en aanbieders voor iedere individuele casus passend maatwerk kunnen bieden. We bieden ruimte aan professionals om te doen wat nodig is. Tegelijkertijd herkennen we het signaal dat er desondanks soms mensen tussen wal en het schip dreigen te vallen. Dit is een blijvend punt van aandacht. Wij proberen hierin oplossingen te bedenken op lokaal niveau, bijvoorbeeld via het Citydeal-overleg waarin complexe casuïstiek met diverse organisaties en afdelingen van de gemeente wordt besproken. Daarnaast zijn we structureel in gesprek met bijvoorbeeld het Zorgkantoor, Altrecht en Jellinek, maar ook in landelijke overleggen, om te zoeken naar oplossingen waar onze inwoners het meest bij gebaat zijn.

Vraag 9

In hoeverre is langdurige zorg (inclusief waakvlamzorg) voor ex-daklozen een taak en verantwoordelijkheid van de buurtteams en als het antwoord ja is: in hoeverre zijn deze teams geëquipeerd om deze specialistische zorg te leveren?

Antwoord 9

De buurtteams Sociaal bieden basiszorg aan inwoners in de wijk en ondersteunen inwoners om zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen en mee te kunnen doen. Die basiszorg is voor ex-daklozen in principe niet anders dan voor andere inwoners. Echter, gezien de vaak complexe voorgeschiedenis van mensen die vanuit beschermd wonen of de maatschappelijke opvang komen, zijn door de buurtteamorganisatie in alle wijken aandachtsfunctionarissen voor de begeleiding van deze groep aangewezen in het kader van de aanpak Duurzame Uitstroom. Daarnaast zijn de buurtteams Sociaal samen met aanbieders van maatschappelijke opvang en beschermd wonen in een leertraject aan de slag om gezamenlijk nog beter te kunnen zorgen voor een 'zachte landing in de wijk'; onder andere door de ontwikkeling van flexibele arrangementen en onderlinge deskundigheidbevordering. De buurtteamorganisatie heeft hiervoor financiering ontvangen vanuit het flexibel budget 2019 voor BTO Sociaal.

Het buurtteam biedt geen specialistische zorg. Indien de basiszorg van het buurtteam niet voldoende is, kan door het buurtteam aanvullend maatwerk worden toegekend bij één van de specialistische zorgaanbieders, bijvoorbeeld in de vorm van specialistische individuele begeleiding.

Vraag 10

En in vervolg hierop: kan het college aangeven wat nu de grens is in taken en verantwoordelijkheid (en begeleiding) tussen het Stadsteam Herstel en het Buurteam?

Antwoord 10

De buurtteams Sociaal zijn toegankelijk voor iedereen die in Utrecht woont en dus een postcode heeft. Voor degene zonder eigen postcode, biedt het Stadsteam Herstel in principe de begeleiding. Voor jongeren van 18 tot 27 jaar wordt deze hulp geboden door Back-Up. De basiszorg die het Stadsteam en Back UP aan daklozen bieden, is complementair aan de basishulp die het Buurteam biedt. Bij twijfelgevallen, overleggen Buurtteams en Stadsteam Herstel/Back UP wie de cliënt het beste kan begeleiden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Schriftelijke Vragen “Huisvesting en zorg Daklozen(opvang)”

Rachel Streefland (ChristenUnie), Anne-Marijke Podt (D66), Janneke van der Heijden (GroenLinks), Hester Assen (PvdA).

Het CBS publiceerde op 23 augustus dat het aantal **daklozen** meer dan **verdubbeld** is.

Mensen die nog wél ingeschreven staan op een adres, maar daar in de praktijk niet meer wonen en volledig in hun eigen netwerk worden opgevangen, vallen buiten de geregistreerde aantallen. Daklozen die illegaal in Nederland verblijven worden evenmin geregistreerd. Vermoedelijk ligt het werkelijke aantal daklozen dus nog hoger. Als gevolg daarvan is het in Utrecht de afgelopen zomer regelmatig gebeurd dat de nachtopvang vol zat en er zodoende mensen op straat hebben moeten slapen.

De fracties van de ChristenUnie en D66 willen graag het volgende weten:

1. Wonen is een Grondrecht (artikel 22 van de Nederlandse Grondrechten) en de fracties zijn van mening dat er niemand noodgedwongen op straat zou moeten overnachten. Is het college het met ons eens dat wij op dit moment niet voldoen in onze zorgplicht?
2. In hoeverre heeft het hoge aantal daklozen die op straat slapen te maken met het feit dat zij geen regiobinding hebben en zij dus niet in Utrecht een plek kunnen krijgen, maar elders (of buiten) een slaapplek (moeten) vinden? En zo ja, wat is het standpunt van het college aangaande het effect van regiobinding?

Het neveneffect was dat er onrust en stress heerste onder de daklozen. Stress zorgt zeker bij deze doelgroep soms voor meer agressie en een toename van onveiligheid in de opvang en in de buurt. Het is ook plausibel dat mensen zich niet meer meldden voor een slaapplek, wetende dat de nachtopvang toch al vol zou zijn.

2. Welke maatregelen kan de wethouder op korte termijn nemen om dit tekort aan slaapplekken op te pakken zodat er met de herfst en winter voor de deur voldoende plaatsen beschikbaar zijn? En welke maatregelen ziet het college voor de lange termijn?
3. Heeft de wethouder zicht op de werkdruk bij de Sleep-Inn en de Noizz, waar de werklust voor een groot deel rust op de schouders van vrijwilligers? Is de werkdruk aanvaardbaar en in hoeverre kan vertrek van ervaren vrijwilligers en werknemers voorkomen worden?

Naast het probleem van een tekort aan plaatsen in de nachtopvang, zijn er ook lange wachtlijsten (gemiddeld 250 dagen, volgens het Leger des Heils) voor daklozen om in te kunnen stromen in een hersteltraject. Ook blijven ze, eenmaal binnen in de Laagdrempelige Opvang (LDO), daar te lang “hangen” wegens gebrek aan doorstroommogelijkheden. Dit hangt, zoals we weten, zeer nauw samen met het gebrek aan woonruimte en nieuwe beschermd wonen-locaties.

4. Wij weten dat er veel inzet is om mensen meer in de U16-regio's te plaatsen en dat er afspraken worden gemaakt met woningcorporaties om woningen beschikbaar te stellen, maar dat gaat langzaam. Er is - daarnaast - iets creatievers nodig. Overweegt de wethouder om, zoals eerder dit jaar is gedaan voor kwetsbare Utrechters, gemeentelijk vastgoed ter beschikking te stellen aan daklozenachtopvang en begeleide woonvormen? Of heeft de wethouder wellicht zelf andere werkbare oplossingen?

Een aantal jaren geleden waren meerdere veldwerkers inzetbaar. Op dit moment hebben we het FIT-team van Lister en bijv. de Soepfiets van het Leger des Heils. Er is volgens de organisaties echter meer nodig om deze mensen op te sporen. Het levert op dat mensen sneller de begeleiding krijgen

die ze nodig hebben, en hopelijk ook dat er minder overlast wordt ervaren. (Zo weten we bijvoorbeeld dat de overlast rondom Herstart wordt veroorzaakt door ongeveer 10 verwarde mensen die zich wel in die omgeving bevinden, maar niet in aanmerking komen voor Herstart (maar daar wel mee geassocieerd worden)

5. Ziet de wethouder mogelijkheden om weer een team veldwerkers samen te stellen, om mensen in een eerder stadium in het oog te hebben en adequate hulp te bieden?

In de Trouw van maandag 7 oktober jl. wordt gesproken over de redenen waarom ex-daklozen toch weer op straat belanden. Oorzaken van deze verdubbeling zijn divers. Er zijn, zoals bekend, te weinig betaalbare en geschikte huizen in Utrecht. Daarnaast is er de noodzaak tot langere begeleiding. Wat wel duidelijk is dat een lange tijd in de opvang de problemen vaak ernstiger en complexer maakt. Een aantal mensen met gestapelde problematiek van psychiatrie, verslaving en een verstandelijke beperking is heel moeilijk plaatsbaar. Zij hebben zowel behandeling als begeleiding nodig.

6. In het artikel van Trouw wordt aangegeven dat in Utrecht de terugval hoog is. Hoe hoog is de terugval precies van ex-daklozen in Utrecht, m.a.w. wat zijn de actuele cijfers (monitor dakloosheid)?
7. In de praktijk vallen mensen soms tussen wal en het schip omdat door de verschillende financieringsstromen de samenwerking stagneert. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om dit probleem op te pakken?
8. In hoeverre is langdurige zorg (inclusief waakvlamzorg) voor ex-daklozen een taak en verantwoordelijkheid van de buurtteams en als het antwoord ja is: in hoeverre zijn deze teams geëquipeerd om deze specialistische zorg te leveren?
9. En in vervolg hierop: kan het college aangeven wat nu de grens is in taken en verantwoordelijkheid (en begeleiding) tussen het Stadsteam Herstel en het Buurtteam?